

Pääkaupunkiseudun erillisratkaisu - oikein vai väärin?

Juha Jolkkonen

erikoislääkäri, EMBA

virastopäällikkö

Terveyspoliittinen seminaari

29.9.2016

SOTE MUUTOSVOIMAT

- Muutokset lakeihin
- Ilkääntyminen
- Monikulttuurisuus
- Kilpailu kasvaa
- Tiukentuva talous
- Lisää kaupunkilaisia
- Kevyemmät palvelut
- Digitaalisuus

STRATEGISET TAVOITTEET

- Palvelukulttuuri uudistuu
- Palveluiden saatavuus ja tuottavuus paranevat
- Palvelurakenne kevenee
- Väestön terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat
- Integroidut palvelut ja hoito
- Vetovoimaiset työyhteisöt

- ### PALVELUT UUDISTUVAT
- Asiakasprosessien kehittäminen
 - Terveys- ja hyvinvointikeskus
 - Monipuolinen palvelukeskus
 - Perhekeskus
 - Johtamisen kehittäminen

Palvelukeskukset

Läsnäolo arjessa

Sähköiset ratkaisut

Suomen johtava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja uudistaja. Kannustamme kaupunkilaisia ottamaan vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä sekä turvामme aukottoman avun tarvittaessa.

PAINOPISTEET

- Saatavuus & asiakaskokemus
- Tuottavuus
- Vaikuttavuus

ARVOT

- Ekologisuus
- Asukaslähtöisyys
- Oikeudenmukaisuus & yhdenvertaisuus
- Osallisuus ja osallistuminen
- Turvallisuus
- Yrittäjämielisyys

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

Pääkaupunkiseudun erillisratkaisu

Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisu

- Hallituksen 5.4.2016 linjaus: valmius arvioida lakiin otettavaa erillISRatkaisua jos pääkaupunkiseudun kaupungeilta tulee yhteinen esitys
- Hallituksella ei ollut käytettävissä 7.4.2016 julkaistua kaupunginjohtajien muistiota
- Pitää määritellä yhteiskunnallinen ilmiö/ongelma johon haetaan perusteltua ratkaisua
- Perustuslain asettamat reunaehdot tarpeen ottaa huomioon => yleinen hyväksyttävyyys, yhdenvertaisuus, rajatut poikkeukset
- Onko hallituksen 5.4.2016 linjaukset huomioiden sote-palveluissa poikkeustarpeita? Tavoitteena HYKS säilyttäminen kokonaisuutena ja kehittäminen maakunnassa sekä sote-palveluiden dynaaminen kehittäminen
- Työ-, elinkeino- ja maahanmuuttopalveluiden kokonaisuus ja kotouttaminen niihin liittyvine koulutus- ja sote-palveluineen selkeä erityistarve
- Asumisen ja liikenteen kysymykset
- Jatkokeskustelu touko-kesäkuun ja kesän aikana, vrt. lausuntokierros yleisestä uudistuksesta

Pääkaupunkiseudun erilliskeskitys

- Pääkaupunkiseudun kaupungit ovat esittäneet valtioneuvostolle pääkaupunkiseudun sote- ja aluehallinnon erilliskeskitystä koskevan valmistelun käynnistämistä yhteistyössä valtion ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kesken.
- Erilliskeskityksessä ehdotetaan pääkaupunkiseudulle perustettavaksi yhteinen sote-alue, joka järjestää perusterveydenhuollon ja siihen läheisesti kytkeytyvät erikoissairaanhoidon palvelut ja sosiaalitoimen palvelut.
- Sote-alue on erillislainsäädäntöön perustuva julkisoikeudellinen yhteisö.
- Pääkaupunkiseudun erilliskeskityksen rahoitus toteutuu valtionrahoituksena kuitenkin niin, että valtion pääkaupunkiseudun alueelta keräämä sote-rahoitusosuus kohdistetaan suoraan pääkaupunkiseudun sote-alueelle.

Pääkaupunkiseudun erillisratkaisu

- Erillisratkaisussa lähtökohtana on, että Suomessa on 18 itsehallintoaluetta (maakuntaa) ja pääkaupunkiseudun erityislainsäädäntöalue.
- Pääkaupunkiseudun alueen muodostavat sen neljä kaupunkia (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen).
- Erillisratkaisu perustuu pääkaupunkiseutua koskevaan voimassa olevaan erillislainsäädäntöön ja sote-uudistuksen toteuttamiseen muusta maasta poikkeavalla tavalla.
- Pääkaupunkiseudun kuntien muodostamalla sote-toimialueella on maakunnalliseen itsehallintoon rinnastettava toimivalta järjestää ja tuottaa perusterveydenhuollon ja siihen läheisesti kytkeytyvän erikoissairaanhoidon sekä sosiaalitoimen palvelut.
- Pääkaupunkiseudun sote-alue käy myös neuvottelut palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta valtion kanssa sekä sopimus- ja rahoitusneuvottelut maakunnan kanssa sen vastuulla olevista erikoissairaanhoidon palveluista.

Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisu

- Pääkaupunkiseudulla
 - pääkaupunkiseudun kunnat voivat tuottaa palvelut itse, yhteistoiminnassa tai hankkia ostopalveluina ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta.
 - pääkaupunkiseudun sote-toimialue käy neuvottelut valtion kanssa rahoituksesta ja palvelujen järjestämisestä.
 - vaativan erikoissairaanhoidon järjestämis- ja tuottamisvastuu kuuluu maakunnan toimivaltaan.
 - pääkaupunkiseudun sote-toimialue käy neuvottelut maakunnan kanssa vaativan erikoissairaanhoidon palveluista.
 - HUS:n toimintaa tuottajana voisi kehittää sen nykyisistä lähtökohdista.

Miksi pääkaupunkiseudun erillISRatkaisu

- Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat jo nyt ylivoimaisesti maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot.
- Palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta Helsinki ja pääkaupunkiseutu muodostavat luontevan palvelukokonaisuuden, eikä Uudenmaan maakunnan kokonaisuuteen kuulumisen tuo erityistä lisäarvoa ainakaan peruspalvelujen osalta.
- Kustannusten kasvun hallintaan on vahvemmat edellytykset pääkaupunkiseudulla ja suurissa maakunnissa.

Miksi pääkaupunkiseudun erilliskäsittely

- Pääkaupunkiseudulla on parhaat edellytykset uudistuksen toteutumiseen esimerkiksi valinnan vapauden ja yhtiöittämisen osalta.
- Tuotanto on jo tällä hetkellä monipuolista ja monitoimijaista, markkinat ovat toimivat, ja palvelusetelikäytännöt ja ulkoistettujen palvelujen ohjausmallit ovat jo vakiintuneita.
- Helsingin ja pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja erityiset palvelutarpeet tulee huomioida todellisina ja täysimääräisinä.
- Metropolialueen osalta rahoituksen määräytymiskysymyksenä korostuvat väestöryhmät, joiden osalta tarvetekijöitä ei ole riittävästi huomioitu.

Miksi pääkaupunkiseudun erillisratkaisu

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjauksen irrottaminen maakunnalliseksi toiminnaksi voi vaikeuttaa yhteiskunnallisten haasteiden ja muutosten hallintaa pääkaupunkiseudun erityiskysymyksissä.
- Kaikki tuotannon ohjaukseen ja tuotannon muutoksiin liittyvät haasteet ovat moninkertaisia pääkaupunkiseudulla muuhun maahan verrattuna.
- Harmonisointiin ja muutosten toteuttamiseen liittyvät riskit ovat taloudellisesti merkittävimpiä ja niiden toteutuminen todennäköisempää.
- Samoin palvelutason heikkenemisen riskit organisaatioita uudistettaessa koskettavat Uudenmaan maakunnassa noin neljäsosaa maan koko väestöstä.

Miksi pääkaupunkiseudun erillISRatkaisu

- Helsingissä ja muulla pääkaupunkiseudulla on metropolialueille tyypillisiä yhteiskunnallisia haasteita.
- Pääkaupunkiseudulla asuu Suomen ulkomaalaistaustaisista lähes puolet.
 - Erityisesti työikäisessä väestössä maahanmuutto on merkittävin väestön kasvun tekijä.
 - Vuonna 2030 ulkomaalaistaustaisten osuuden ennustetaan olevan jo 23-28 prosenttia pääkaupunkiseudun kaupunkien väestöstä.
- Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu kantavat vastuuta erityisistä sosiaalisista ongelmista kuten segregaatiosta ja asunnottomuudesta.

Miksi pääkaupunkiseudun erilliskäytäntö

- Vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen metropolialueella edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa.
- Käytännössä tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri sektoreiden kanssa ja paikallista johtamista, sillä haasteet ovat luonteeltaan paikallisia.

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveysvirasto

Kiitos mielenkiinnosta!

www.hel.fi

